

MAŠKARÁDA

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA
TERRY PRATCHETT

MAŠKARÁDA

Copyright © 1995 by Terry Pratchett
Translation © 1998 Jan Karel
Cover art copyright © 1995 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-548-9

V Ě N O V Á N Í

*Mé poděkování lidem, kteří mi ukázali,
že svět opery je mnohem podivnější,
než jsem si dokázal představit.
Myslím, že tuto laskavost nejlépe oplatím tím,
že neprozradím jejich jména.*

Vítr skučel. V horách duněla bouře. Blesky pronikaly do roklin a propastí jako jazyk starého muže, který se snaží vytáhnout ze svých falešných zubů nepolapitelné zrnko z ostružiny.

Mezi šumícími hlodášovými keři hořel oheň, jehož plameny se zmítaly v poryvech větru sem a tam.

Starý, pronikavý a velmi patetický hlas vykřikl: „Kdy my... dvě... se zas sejdem ve vichřici, v hromobití a plískanici?“

Zaduněl hrom.

Mnohem přirozenější hlas odpověděl: „Co tě to napadlo, zničehonic takhle zařvat? Upustila jsem svůj opečený chleba do ohně!“

Stařenka Oggová si zase sedla.

„Promiň, Esme. Já to dělala jenom kvůli... dyť víš... kvůli starejm časům..., ale stejně to nemá ten zvuk.“

„A akorát byl tak krásně dohněda!“

„Promiň.“

„Vážně jsi nemusela tak řvát!“

„Promiň.“

„Pochop, já nejsem hluchá. Mohla ses mě zeptat normálním hlasem. A já bych ti odpověděla ‚příští středu‘.“

„Promiň, Esme.“

„Tak mi ukroj jiný krajíc.“

Stařenka Oggová přikývla a pootočila hlavu. „Magráto, ukroj Bábi jin... oh. Počkej chvíličku, ano? Já to udělám sama.“

„Hm!“ odfrkla si Bábi a nepřítomně zírala do ohně.

Chvilí nebylo slyšet nic jiného než řev větru a zvuky, které

vydávala Stařenka Oggová při krájení chleba, což činila zhruba se stejnou efektivností, s jakou by se mohl člověk pokoušet přefříznout řetězovou pilou matraci.

„Myslela jsem, že tě to trochu rozveselí, když se tady zase sejdem.“

„Vážně.“ To nebyla otázka.

„Že bys tak trochu jako vylezla sama ze sebe...“ pokračovala Stařenka a ostražitě pozorovala svou přítelkyni.

„Hm?“ broukla Bábi s pohledem stále nepřítomně upřeným do plamenů.

No nazdar, pomyslela si Stařenka. Tak tohle jsem říkat neměla.

Háček byl v tom..., jak bychom to... prostě v tom, že Stařenka Oggová si dělala starosti. Velké starosti. Nebyla si totiž jistá, jestli její přítelkyně tak trochu... no... jednoduše... tak jako... dobrá, řekněme to přímo... nečerná.

Věděla, že těm skutečně mocným se to stává. A Bábi Zlopočasná byla zatraceně mocná. Teď už byla pravděpodobně mocnější čarodějka než nechvalně proslulá Černá Alissa. A každý věděl, co se nakonec stalo s *tou*. Dvě děti ji nacpaly do její vlastní pece na chleba a každý říkal, že to bylo to nejlepší, co se mohlo stát, i když vyčistit pec pak trvalo skoro týden.

Jenže Alissa až do onoho strašného dne terorizovala celé hory Beraní hlavy. Byla tak dobrá v kouzlech, že jí v hlavě nezbývalo místo na nic jiného.

Říkalo se, že jí zbraně nedokázaly ublížit. Meče se jí odrážely od kůže. Říkalo se, že její děsný smích byl slyšet na kilometr daleko, a i když je pravda, že děsivý smích vždycky patřil k řemeslu čarodějky, tohle byl *šílený* smích toho nejhoršího druhu. A měnila lidi na perník a postavila si domek z žab. Bylo to opravdu velmi ošklivé, zvláště ke konci. Ale tak je to vždycky, když se obyčejná čarodějka promění na zlou.

Ne vždycky se samozřejmě změní na zlé čarodějky. Někdy prostě jen odejdou... jinam.

Bábin intelekt potřeboval být *zaměstnán*. Nudu a nečinnost

snášela velmi špatně. To už raději ulehla do postele a vyslala své vědomí do nějakého Zapůjčení. Pronikla do hlavy některého z lesních zvířat, poslouchala jeho ušima, dívala se jeho očima. To bylo velmi výhodné k všobecným účelům, ale ona už v tom byla až příliš dobrá. Dokázala zůstat v cizím mozku mnohem déle než kdokoliv, koho Stařenka znala.

A teď to vypadalo, že není daleko den, kdy se nebude unavovat a nevrátí se vůbec... Navíc byla ta nejhorší roční doba, protože po noční obloze táhly klíny kejhajících divokých husí a podzimní vzduch byl ostrý a lákavý. Bylo v tom všem něco neobyčejně svůdného.

Stařenka Oggová měla dojem, že ví, v čem spočívá celý problém.

Odkášala si.

„Túhle jsem viděla Magrátu,“ zkusila to opatrně a vrhla na Bábi pohled koutkem oka.

Žádná odezva.

„Vypadala moc dobře. Královnování jí svědčí.“

„Hmm?“

Stařenka v duchu zasténala. Jestliže se Bábi neunavovala už ani tím, aby udělala nějakou zlomyslnou poznámku, pak Magrátu skutečně *postrádala*.

Stařenka Oggová tomu zpočátku nevěřila, ale Magráta, i když byla většinou sentimentální jako večery pod lampou s růžovým stínítkem, měla pravdu v jedné věci.

Tři byl pro čarodějky přirozený počet.

A ony jednu ztratily. No, ne tak docela ztratily. Magráta teď byla královnou a královnu těžko jen tak někde založíte. Ale... prostě to znamenalo, že namísto tří jsou teď jen dvě.

Když jsou tři, máte jednu, která oběhne lidi a varuje je, když se ty dvě zbývající pohádaly. Na to byla Magráta skvělá. Bez Magráty si Bábi Zlopočasná se Stařenkou Oggovou lezly na nervy. S ní dokázaly všechny tři lézt na nervy celému světu, což byla mnohem větší legrace.

A nebylo cesty, jak získat Magrátu zpět..., tedy přesně řečeno, nebyl způsob, jak získat Magrátu zpět *ted'*.

Protože jestliže *tři* byl pro čarodějky ten nejvhodnější počet..., musely to být ty *správné* tři. Každá ten *správný*... *typ*.

Stařenka Oggová se cítila v rozpacích, když na to jen pomyslela, což bylo velmi neobvyklé, protože Stařenka v rozpacích, to bylo totéž jako kocour altruista.

Jako čarodějka přirozeně nevěřila žádným okultním nesmyslům. Ale někde hluboko v řečišti její duše existovala jedna nebo dvě pravdy, které musela vzít na vědomí, a jedna z nich byla ta záležitost s pannou, matkou a... a tou další.

Tak. Obešla to slovíčky.

Samozřejmě že to nebylo nic jiného než staré pověry, a ty patřily do těch neosvícených časů, kdy pojem „panna“ nebo „matka“ nebo... ta třetí... zahrnoval každou ženu nad dvanáct let nebo tak nějak, možná s výjimkou nějakých devíti měsíců jejich života. V dnešní době každé děvče, které umělo trochu počítat a dalo na Stařenčiny rady, se mohlo poměrně dlouho vyhýbat tomu, stát se alespoň jednou z nich.

Ale i tak... byla to stará pověra – starší než knihy, starší než písmo – a taková víra byla těžkým závažím na gumové plachtě lidských zkušeností a měla sklony přitahovat lidi k sobě.

A Magráta byla vdaná tři měsíce. To znamenalo, že už nepatřila do první kategorie. Tedy – Stařenka přesunula vlak svých myšlenek na vedlejší kolej – *pravděpodobně* nikoliv. Oh, *jistě* ne. Mladý Verence si poslal pro jistou odbornou příručku. V knize byly návodné ilustrace a obrázky člověka s očíslovanými částmi těla. Stařenka o tom věděla, protože se jednoho dne, když byla u Magráty na návštěvě, vplížila nepozorovaně do královské ložnice a strávila deset dobře využitých minut tím, že některým postavám přikreslila kníry a brýle. Ale ani Magráta s Verencem přece nebyli tak to..., aby se nedobrali... Ne, nakonec na to určitě přišli, i když Stařenka slyšela, že se Verence vyptával několika lidí, kde by dostal falešný knír. Nebude dlouho trvat,

a Magráta bude kandidovat do druhé skupiny, i když jak ona, tak její manžel byli velmi pomalí čtenáři.

Bábi Zlopočasná samozřejmě dávala ostentativně najevo svou nezávislost a soběstačnost. Jenže háček spočívá v tom, že kolem sebe potřebujete někoho, ke komu byste se mohli nezávisle a soběstačně chovat. Lidé, kteří nepotřebují lidi, potřebují lidi, kterým by dali najevo, že oni jsou lidé, kteří nepotřebují lidi.

To je jako s poustevníky. Nemělo by cenu nechat si mrznout rodinné šperky na vrcholku nějaké hory a obcovat jen s neznámým, kdyby se člověk nemohl spolehnout na to, že se na něho bude chodit dívat celé procesí úžasných mladých žen, které budou vzdychat „No né!“.

... Potřebovaly být zase tři. Když jste tři, začnou být věci znovu napínavé a zajímavé. Hádky, dobrodružství a spousta věcí, nad kterými se Bábi rozčílí. A Bábi byla vlastně šťastná, jen když se mohla pořádně rozčílit. Abychom řekli pravdu, Stařence se někdy zdálo, že Bábi Zlopočasná je Bábi Zlopočasnou, jen když je rozčílená.

Ano. Musí být znovu tři.

Jinak... to budou jedné větrné noci šedá husí křídla nebo skřípění dvířek u pece na chleba...

Štůsek stran rukopisu se rozpadl, sotva jej pan Kozlovrch uchopil do ruky.

Celý spisek nebyl napsán na normálním papíře, ale na umaštěných sáčcích od cukru, zadních stranách poštovních obálek a kusech prošlých kalendářů.

Otráveně zabručel, sebral hrst špinavých papírů a chystal se je hodit do ohně.

Jeho pohled však najednou upoutalo jedno slovo.

Přečetl je a oči mu samy od sebe doputovaly na konec věty.

Dočetl na konec strany, ale několikrát se při tom vracel, protože nedokázal uvěřit tomu, co text tvrdil.

Obrátil stránku. Pak se vrátil zpět k předchozím větám. Vzá-

pětí četl dál. V jedné chvíli vytáhl ze zásuvky stolu pravítko a zamyšleně se na ně zadíval.

Přešel k příruční skříňce na nápoje. Když se pokoušel nalít si pořádný hlt, hrdlo láhve vesele drnčelo o okraj skleničky.

Vyhlédl z okna na budovu Opery, která se tyčila na druhé straně ulice. Jakási malá postavička tam zametala schody.

Nakonec řekl: „Tak to si mě načechrej a vyhoď na sluníčko!“

Po chvilce přešel ke spojovacím dveřím a zavolal: „Pane Příklopko, mohl byste sem na minutku zajít?“

Objevil se jeho hlavní tiskař, který v ruce svíral několik vlhkých obtahů. „Budeme muset přinutit pana Rezámku, aby znovu vyryl stranu 11,“ oznámil pohřebním hlasem. „V odstavci o trávách vynechal v nadpise omylem písmeno ‚t‘ v názvu Ostrožka stračka a –“

„Přečtěte si tohle,“ řekl Kozlovrch.

„Právě jsem se chystal na oběd –“

„Jen si to přečtěte.“

„Podle artikulí cechu mám právo –“

„Přečtěte si tohle a uvidíme, jestli budete mít pořád ještě chuť k jídlu.“

Pan Příklopka si neohrabaně sedl a podíval se na první stránku.

Pak obrátil na druhou stránku.

Po nějaké chvíli sáhl do zásuvky stolu, vytáhl pravítko a zamyšleně se na ně zadíval.

„Četl jste právě o Úžasné banánové polévce?“ řekl Kozlovrch.

„No!“

„A počkejte, až se dostanete k Poďobanému puďákovi!“

„Moje babička ho taky pekla a plnila ho –“

„Tohle je jiný recept,“ prohlásil pan Kozlovrch s naprostou jistotou.

Příklopka prolistoval několik dalších stran. „Ježkovy oči! Myslíte, že něco z toho funguje?“

„Copak na tom záleží? Běžte okamžitě do cechu a najměte všechny rytce, kteří jsou právě k mání. Raději ty starší a staré.“

„Ale já mám pořád ještě připravit k tisku předpovědi na červen, zelenec, srpen a tlačeneček do Almanachu příštího roku –“

„Zapomeňte na ně. Použijte nějaké staré.“

„Lidi si toho všimnou.“

„Ještě nikdy si toho nevšimli,“ prohlásil pan Kozlovrch. „Znáte běžnou praxi. Ohromující dešť karí v Klači. Překvapivá smrt serify z Ee. Záplava vos v Jakazačistánu, to všechno má přednost. A tohle je ještě důležitější.“

Znovu se zahleděl nevidoucima očima z okna.

„Mnohokrát důležitější.“

A snil sen všech vydavatelů, sen o tom, jak má v kapsách tolik peněz, že si musí najmout dva lidi, aby mu drželi kalhoty v pase.

Před Anežkou Nulíčkovou se teď tyčilo obrovské průčelí ankh-morporské Opery, plné sloupů a děsivých chrličů.

Anežka se zastavila. Tedy, přesněji řečeno, Anežčina *větší část* se zastavila. Anežky bylo mnoho. Trvalo nějakou chvíli, než se přestaly pohybovat i její předsunuté oblasti.

Nuže, tady to je. Konečně. Mohla vstoupit dovnitř, nebo mohla odejít. Tohle bylo něco, čemu se říkalo životní příležitost. Anežka se zatím ještě nikdy s žádnou nesetkala.

Nakonec, když už stála na jednom místě tak dlouho, že jeden z ankh-morporských holubů vážně zvažoval možnost, že by se uhnízdil na jejím obrovském a dosti smutném černém klobouku, rozhodla se a vystoupala po schodišti.

Nahoře byl muž, který schodiště teoreticky zametal. *Prakticky* totiž jen přesouval za pomoci koštěte prach, dopřával mu nového výhledu a možnost udělat si nové přátele. Muž byl oblečen do dlouhého kabátu, který mu byl poněkud malý, a na rozčepýřených černých vlasech měl ve furiantském úhlu nasazenou černou rádiovku s anténkou.

„Promiňte,“ řekla Anežka.

Výsledek byl přímo úžasný. Muž se obrátil, zakopl o vlastní nohu a zřítíl se na své koště.

Anežce nejdřív vyletěla ruka k ústům, ale pak ji natáhla dolů.

„Oh, promiňte, omlouvám se!“

Mladíkova ruka měla onen ulepený povrch, který v každém, kdo se jí dotkne, vzbuzuje touhu po mýdle. Muž ruku rychle odtáhl, odhrnul si umaštěné vlasy z očí a vrhl na Anežku vystrašený pohled. Měl to, čemu Stařenka Oggová říkala „nedodělanej ksicht“; bledý, s povolenými rysy.

„To nic nejni slečno!“

„Není vám nic?“

Pomaloučku se vyhrabal na nohy, pak se mu ovšem koště jakýmsi nepochopitelným způsobem zapletlo mezi kolena, takže prudce dosedl zpět na zem.

„Ehm... nemám vám podržet to koště?“ snažila se Anežka.

Vytáhla koště ze změti končetin. Muži se po několika neúspěšných pokusech podařilo přece jen znovu postavit.

„Vy pracujete pro Operu?“ zeptala se Anežka.

„To jo slečno!“

„Ehm, a mohli byste mi laskavě říci, kudy se dostanu ke zkouškám? Dnes se koná konkurs, víte?“

Začal se divoce rozhlížet sem a tam. „Vchod pro umělce!“ řekl. „Ukážu vám ho!“ Slova se z něj drala ve spěchu, jako kdyby je musel rychle seřadit a pak co nejdřív vypálit, aby se mu nerozutekla.

Vytrhl jí koště z rukou a začal sestupovat po schodišti směrem k rohu budovy. Chodil velmi svérázným způsobem. Jeho tělo jako by bylo něčím taženo kupředu a nohy mu pod ním vlály a dopadaly tam, kde právě našly místo. Nebyla to ani tak chůze, jako donekonečna oddalovaný pád.

Prapodivné kroky ho vedly ke dveřím v boční stěně budovy. Vedly tam i Anežku.

Hned za dveřmi bylo něco jako boudička, které chyběla jedna stěna. Místo ní byla jen nízká přepážka umístěná tak, že ten, kdo za ní stál, mohl pohodlně pozorovat dveře. Osoba, která

za ní stála *teď*, musela být člověk, protože mroži nenosí kabáty. Podivný muž s koštětem zmizel kdesi v šerém pozadí.

Anežka se poplašeně rozhlédla kolem.

„Tak copak, slečno?“ řekl mroží muž. Měl opravdu velmi impozantní knír, který ze zbytku svého majitele vysál veškerý vzrůst.

„Hm... víte..., já jsem přišla ke zkouškám,“ vypravila ze sebe Anežka. „Viděla jsem takovou zprávičku, kde se říkalo, že dneska máte konkurs –“

Pak na mrože vrhla slabý, bezmocný úsměv. Jeho tvář hlásala, že viděla a zůstala nedotčena větším počtem bezmocných a zoufalých úsměvů, než Anežka v životě zkonsumovala teplých večeří. Vytáhl linkovaný papír na podložce a špaček tužky.

„Tady se musíte zapsat,“ řekl.

„Kdo byl ten... ta osoba, co přišla se mnou?“

Knír se pohnul a naznačil, že někde pod ním je pohřben úsměv. „Našeho Valtra Plížu zná přeci každý.“

Zdálo se, že to jsou veškeré informace, které je možno získat.

Anežka se chopila tužky.

Nejdůležitější otázka *teď* zněla: Jak by si měla říkat? Její jméno mělo bezpochyby jistý punc proslulosti, ale zdaleka neplynulo z jazyka tak, jak by mělo. Rozmazávalo se mezi zuby a lepilo se na patro.

Potíž byla v tom, že nedokázala přijít na jiné, které by mělo tu požadovanou kvalitu.

Co třeba Katrin?

Nebo... Perdita. Mohla by se vrátit k Perditě. V Lancre vždycy cítila při používání toho jména rozpaky. Bylo to tajemné jméno, dávalo tušit temné události, intriky, ale i někoho, kdo je dokonale štíhlý. Přidala si iniciálu – X. –, která měla naznačit, že jde o někoho, kdo má ve jméně záhadné a vzrušující velké písmeno.

Nezabralo to. Lancreští lidé byli proti tajemnu velmi odolní. Jediné, čeho dosáhla, bylo, že o ní mluvili jako o „té Anežce, co si říká Perditax“.

A to se nikdy nikomu neodvážila říci, že by se jí ze všeho nejvíc líbilo, kdyby se celým jménem mohla jmenovat Perdita X. Zasněná. Stejně by jí nikdo nerozuměl. Říkali by jí věci jako: „Když si myslíš, že je to pro tebe to správné jméno, tak proč máš ve skříni pořád ještě dvě police plné plyšáků?“

Tady by ale mohla začít od začátku. Byla dobrá. Věděla, že je dobrá.

Bohužel, na Zasněnou asi žádná naděje.

Pravděpodobně jí ta Nulíčková už zůstane.

Stařenka Oggová obvykle chodila spát časně. Konec konců, byla přece jen starší dáma. Někdy chodila do postele třeba už v šest ráno.

Když procházela lesem, unikaly jí v chladném vzduchu od úst našedlé obláčky. Boty chřestily v suchém listí. Vítr se skoro uklidnil a zanechal oblohu čistou a jasnou, aby tak usnadnil cestu prvnímu mrazíku, onomu malému frejří, který oždibuje listí, krabatí slupky zbývajících ovoce a předvádí nám, proč se Přírodě říká matka...

Třetí čarodějka.

Tři čarodějky si umějí... rozdělit náklad.

Panna, matka a ... stařena. Tak.

Potíž byla v tom, že Bábi Zlopočasná ta tři vtělení kombinovala v jednom. Pokud Stařenka věděla, tak byla Bábi panna a byla rozhodně v té správné věkové kategorii, aby se mohla řadit mezi stařeny; co se týče té třetí kategorie, jaksi... řekněme to takhle: položte Bábi Zlopočasné křížem přes cestu stéblo, když nemá dobrý den, a budete jako poupě za mrazu.

Ale i tak se musela najít aspirantka na ono volné místo. V Lancre bylo několik mladých dívek, které měly přesně ten správný věk.

Obtíž spočívala v tom, že to věděli i lancreští mladíci. Stařenka podnikala pravidelné procházky po letních loukách, měla bystré, i když diskrétní oko a až neuvěřitelně skvělé uši, které

slyšely, doslova, až za kopeček. Viola Šprotová chodila s mladým Křivolakem Povožníkem, a když nechodila, tak dělala něco, co mělo k chození pouhých devadesát stupňů. Dobruška Kvárníková si vyšla v květnu na oříšky s mladým Vilémem Jednuškou a jen díky tomu, že myslela do budoucnosti a dala na několik malých rad od Stařenky, nepřinesla jejich vycházka své ovoce v únoru. Taky už to nebude trvat dlouho, a matka mladé Mildred Dráteníkové bude muset opatrně promluvit s otcem mladé Mildred Dráteníkové, a *ten* půjde na slovíčko za svým přítelem Doškářem, a *ten* si promluví se svým synem Huberem, a pak bude svatba, a to všechno proběhne pěkně civilizovaně a v klidu, snad s výjimkou jednoho či dvou podlitých očí nebo rozbitých nosů*. Není pochyb, pomyslela si Stařenka s úsměvem, při němž se jí oči zamlžily vzpomínkami, nevinnost, to je ten stav, v němž se za horkých letních lancreckých nocí přichází o nevinnost.

A pak se jí najednou mezi všemi vynořilo jedno jméno. To je ono. Ona. Proč ji hned nenapadla ona? Jenže *ona* by napadla málokoho. Kdykoliv jste přemýšleli o mladých děvčatech z Lancre, zapomněli jste na ni. A pak jste najednou řekli: „Ach, ano, ta taky, samozřejmě. Samozřejmě, má báječnou osobnost. A moc pěkné vlasy.“

Byla bystrá a měla talent. V mnoha směrech. Tak například ten její hlas. V něm se zrcadlila její síla, která se snažila najít cestu ven. A pak, ta její báječná osobnost, ta vzbuzovala velkou naději, že ji hned tak rychle nikdo ne... nepře... nepřekvalifikuje...

Tak to bychom měli. Další čarodějka, na které si bude moci brousit svůj vtíp a na kterou bude dělat dojem, zvedne Bábí náladu alespoň o jednu třídu a Anežka jí, Stařence, za to jednou

* Pozn. autora: *Lidé v Lancre považovali uzavření sňatku za velmi vážný životní krok, který je třeba udělat správně, a proto se na něj pečlivě připravovali.*

ještě poděkuje. Stařence Oggové se ulevilo. Aby to byl skutečný sabat, potřebujete alespoň tři čarodějky. Dvě čarodějky, to je jenom svár a pře.

Vešla do svého domku a vyšla po schodech nahoru do ložnice.

Její kocour Silver ležel na pokrývce a vypadal jako jezírko šedostříbrné srsti. Nevzbudil se, ani když ho Stařenka, po tom, co se převlékla do noční košile, zvedla, aby mohla vklouznout do postele.

Jen proto, aby si držela od těla ošklivé sny, si přihnula z láhve, která voněla meruňkami a pelyňkem. Pak si natrásla polštář, pomyslela si „ona... to je ono“ a usnula.

Silver se po nějaké době probudil, protáhl, zazíval a tiše seskočil na podlahu. Pak se ta nejlstivější a nejmazanější hromada chlupů, která měla dost chytrosti, aby si sedla na krmítko pro ptáky, otevřela tlamu, vybalancovala na čenichu kousek topinky a znehybněla, protáhla pootevřeným oknem a zmizela ve tmě.

O pět minut později vystrčil kohout od sousedů hlavu z kurníku, aby přivítal nadcházející nový den, a zemřel dřív, než stačil dokončit své „Kikirikííí!“.

Před Anežkou se rozkládal obrovský temný prostor, zatímco ji samotnou napůl oslepovala světla. Těsně pod okrajem jeviště plavaly v dlouhém korytě plném vody obrovské ploché svíčky a vydávaly silné žluté světlo, tak nepodobné svitu petrolejek tam doma. Někde za světlem čekala jako ústa obrovského, velmi hladového zvířete zkušební komise.

Odněkud z druhé strany světla se ozval hlas: „Takže, jakmile budete připravena, slečno.“

Nebyl to nepřátelský hlas. Jen ji pobízela, aby se pohnula, zazpívala svůj kousek a vypadla.

„Já, ehm, připravila jsem si, tedy tahle píseň je –“

„Dala jste slečně Hrdoleté noty svého doprovodu?“

„No, víte, ono to ani žádný doprovod –“

„Aha, takže je to *lidová* píseň, že?“

Ze tmy se ozval tichý šepot a někdo se polohlasně zasmál.

„Tak do toho... Perdito, jmenujete se tak, že?“

Anežka se po hlavě vrhla do Ježčí písně, a zhruba u sedmého slova si uvědomila, že to byla naprosto chybná volba. K něčemu takovému potřebujete hospodu s lidmi, kteří se smějí a buší do stolu korbeli. Tahle zářící prázdnota píseň prostě pohlcovala beze stopy a působila, že její hlas zněl nejistě a ostře.

Přestala zpívat po třetí sloce. Cítila, jak ji někde kolem kolen začal polévat ruměnec. Bude nějakou dobu trvat, než jí docestuje k obličejí, protože musí překonat pěkný lán kůže, ale to už bude mít barvu zralé jahody.

Slyšela šepot. Z tichého šumotu občas vylétla slova jako „timbre“ a pak, což ji nepřekvapilo, „impozantně stavěná“. Věděla, že je impozantně stavěná. To byla i budova Opery. Taky se z toho neradovala.

Znovu se ozval ten hlas.

„Vy jste moc necvičila, má drahá, že?“

„Ne.“ Což byla pravda. Jediná lancredská zpěvačka byla Stařenka Oggová, její přístup k písním by se dal nejpřesněji nazvat balistický. Namířili jste hlas na konec sloky a odpálili jste to.

Šepty, šepty.

„Zazpívejte nám pár stupnic, drahoušku.“

Ruměnec se nyní nezadržitelně valil majestátní rozlohou jejího hrudníku.

„Stupnic?“

Šepty. Tlumený smích.

„Do-re-mi? Znáte to, drahoušku? Začnete hodně nízko? La-la-la?“

„Oh. Ano.“

Právě když rudá armáda studu dorazila k límci, Anežka spustila hlas tak nízko, jak si troufla, a dala se do toho.

Soustředila se na noty a propracovávala se spolehlivě vzhůru, od úrovně mořské hladiny k nejvyšším vrcholům hor. Ne-

všimla si toho, že když začala, rozvibrovaly se všechny židle a začaly popojíždět po jevišti, ani toho, že když končila, někde nedaleko začaly praskat sklenice a od stropu spadlo několik bezvědomých netopýrů.

Velké prázdno bylo najednou nezvykle tiché. Pak shora spadl ještě jeden netopýr a zazvonilo sklo.

„To je... celý váš rozsah, slečno?“

V kulisách se začali shromažďovat lidé a vrhali na ni podivné pohledy.

„Ne.“

„Ne?“

„Když jdu ještě výš, lidé omdlévají,“ vysvětlovala Anežka. „A když jdu zase níž, všichni říkají, že je jim to nepříjemné.“

Šepty, šepty. Šepty, *šepty*, šepty.

„A umíte ještě něco –“

„Umím sama se sebou zpívat v terciích. Stařenka Oggová říká, že to každý neumí.“

„Prosím? Jak jste to...?“

„No, jako do a mi. Najednou.“

Šepty, šepty.

„Mohla byste nám to předvést?“

„*Lááááá!*“

Lidé v kulisách mezi sebou vzrušeně hovořili.

Šepty, šepty.

Pak hlas z temnoty řekl: „Poslyšte, ale poloha vašeho hlasu –“

„Oh, ale to já *umím*,“ odsekla mu Anežka. Už toho začínala mít dost. „Kam chcete, abych ho umístila?“

„Promiňte, ale já... hovoříme o –“

Anežka zařala zuby. *Byla* dobrá. A ona jim to dokáže...

„Sem ke stropu?“

„Nebo sem?“

„Dozadu za vás?“

„Nebo támhle vpravo?“

Není to nijak zvláštní trik, pomyslela si. Byl velmi působivý,

když jste vložili slova do úst nějaké loutky umístěné opodál, jak to dělali potulní kejklíři, ale nemohli jste ho poslat příliš daleko a doufat při tom, že oklamete všechny diváky.

Teď, když už přivykla hustému šeru, rozeznávala v sále skupinu lidí, kteří se zmateně otáčeli v křeslech.

„Mohla byste nám ještě jednou zopakovat své jméno, drahoušku?“ Hlas, který v jedné chvíli jevil silné stopy blahosklonnosti, teď zněl dosti poráženecky.

„An – Per... Perdita,“ odpověděla Anežka. „Perdita Nulíčková. Perdita X... Nulíčková.“

„No, s tou Nulíčkovou už bychom něco udělali, drahoušku.“

Dveře domku Bábi Zlopočasné se otevřely samy od sebe.

Jarge Tkadlec zaváhal. Samozřejmě, byla to *čarodějka*. Lidé mu říkali, že se tady podobné věci stávají.

Nelíbilo se mu to. Ale jeho záda se mu nelíbila mnohem víc, zvláště ve chvílích, kdy se zřejmě on nelíbil svým zádům. Stálo to opravdu za to, když se na vás namíchla vaše vlastní páteř.

S bolestným výrazem na tváři vykročil šouravým krokem kupředu a opíral se těžce o dvě berly.

Čarodějka seděla v houpacím křesle, zády ke dveřím a čelem ke krbu.

Jarge zaváhal.

„Jen pojď dál, Jarge Tkadleci,“ řekla Bábi Zlopočasná, „ať ti můžu dát něco na ty tvoje záda.“

Šok se ho pokusil zvednout do vzpřímené polohy, a to jako by vyslalo doběla rozžhavený pohrabáč, který se mu zabořil do zad někde ve výši opasku.

Bábi Zlopočasná obrátila oči v sloup a povzdechla si. „Můžeš si sednout?“ zeptala se.

„Ne, slečno. Ale můžu upadnout na židli.“

Bábi vytáhla z kapsy u zástěry malou černou lahvičku a di-voce s ní zatřásla. Jarge otevřel doširoka oči.

„To už pro mě máte připravený i lék?“

„Jistě,“ odpověděla Bábi po pravdě. Už dávno se smířila se skutečností, že lidé očekávají láhev něčeho výrazně barevného a ulepeného. Nebyl to samozřejmě lék, v čem spočíval ten trik, ale obrazně řečeno lžička, na které byl podán.

„Tohle je tinktura vyrobená ze směsi výjimečně vzácných bylin a tak dále,“ řekla. „Navíc obsahuje sacharózu a aquu.“

„No tohle!“ zabručel Jarge, na nějž to udělalo patřičný dojem.

„Tak a teď pořádný doušek.“

Poslechl. Tekutina měla slabou příchut' lékořice.

„Další dávku si vezmeš těsně před spaním,“ pokračovala Bábi. „A pak třikrát obejdeš kaštan.“

„... třikrát obejdu kaštan...“

„A... a pod matraci si dáš širokou fošnu z borovice. Musí to být fošna ze stromu starého přesně dvacet let, nezapomeň!“

„... z dva-ce-ti-le-té-ho stromu...“ opakoval Jarge. Cítil, že by se měl nějak projevit. „Takže ty suky, které mě trápí v zádech, přelezou do té fošny, že?“

To se Bábi zalíbilo. Byla to jedna z těch děsivých duchaplností prostého lidu, kterou stálo za to si pamatovat pro podobnou příležitost.

„To jsi trefil hřebík na hlavičku.“

„A to je všechno?“

„Chtěl jsi ještě něco?“

„Já... myslel jsem, že bude nějaký tanec, zaříkávadla a takové věci.“

„To už jsem všechno udělala, než jsi sem dorazil,“ odpověděla Bábi, aniž hnula brvou.

„No ne. To jo. Ehm... a co se týče placení...“

„Oh, mně nikdo neplatí,“ odpověděla Bábi. „To přináší neštěstí, brát si od lidí peníze.“

„Oh. Výborně.“ Jarge se rozveselil.

„Ale víš..., kdyby tvé ženě zbyly nějaké starší šaty, říkám *kdyby*, tak mám číslo dvanáct, nejraději černé, nebo *kdyby* jí při

pečení přebyl koláč, ne švestkový, z těch mám větry, nebo *kdyby* třeba nevěděla, co se zbytkem staré medoviny, nebo *kdybys* náhodou zabíjel čuníka zrovna touhle dobou, tak mám nejraději kus hřbetu, kus šunky a pár nožiček na sulc... no, vlastně cokoliv bys mohl postrádat. Jen žádnou vděčnost. Nikdy bych nechtěla, aby si někdo myslel, že je mně zavázaný jenom proto, že jsem čarodějka. A jinak, u vás doma všechno v pořádku? Lidé i zvířata? Všichni požeňnání dobrým zdravím, doufám?“

Chvilku počkala, než se její výrok vsákl.

„A teď dovol, abych ti pomohla ke dveřím,“ dodala.

Tkadlec si později nikdy nebyl tak docela jistý tím, co se stalo. Bábi, jejíž krok byl vždycky tak rozhodný a pevný, jak se zdálo, zakopla přesně ve chvíli, kdy stála ve dveřích, o jednu z jeho berlí. Zapotácela se dozadu, přičemž se ho zachytila za ramena, a jak jí vyletěla noha, opřela se mu kolenem přesně o ono bolestivé místo na dolním konci páteře. Ozvalo se tiché *prrrask*...

„Aúúú!“

„Promiň!“

„Moje záda! *Moje záda!*“

Ale jak poději Jarge říkal, co naděláš se starou ženskou. A i když je neohrabaná a vždycky byla tak trochu bláznivá, lektvary míchá skvělé. A jak rychle zabírají! Než došel domů, už si nesl berly pod paží.

Bábi se dívala, jak odchází, a potřásla hlavou.

Lidé jsou tak *slepi*, říkala si. Raději věří na pitomosti než na chiropraktiku.

Ale na druhé straně to vlastně bylo dobře. Byla mnohem raději, když dělali „ó“, protože nepochopitelným způsobem věděla, kdo přichází k jejímu domku, než aby si uvědomili, že z okna je vidět do zatáčky pěšiny, a co se týče těch otevřených dveří a triku s kusem černé nitě...*

* Pozn. autora: *Ne že by sedávala a vyblížela z okna. Když přicházel Jarge Tkadlec, dívala se naopak do ohně v krbu. Ale o to tady nešlo.*

Ale co právě udělala? Oklamala nepříliš bystrého starého muže.

Stála tváří v tvář mágům, obludám i elfům... a teď měla radost z toho, že oklamala Jargeho Tkadlece, muže, který se dvakrát nestal místním idiotem jen proto, že měl ještě vyšší kvalifikaci, než byla požadovaná.

Byla na kluzké šikmé ploše. Ještě chvíli, a bude si mlaskat, funět a žvatlat sama pro sebe a strkat děti do pece na chleba. A navíc, ona děti *nikdy* neměla zvlášť v lásce.

Celé roky byla Bábí spokojená s výzvou, kterou pro ni bylo venkovské čarodějnictví. Pak byla nucena vydat se na cesty, viděla kus světa a začala být neklidná – zvláště v téhle roční době, když jí noc co noc nad hlavou táhly klíny kejhajících divokých husí a první mrazíky ošlehly listí i v hlubších údolích.

Rozhlédla se po kuchyni. Potřebovala zamést. Potřebovala umýt. Stěny vypadaly zašlé. Zdálo se, že je tady najednou množství práce, kterou nebyla s to se přinutit vykonat.

Vysoko nad hlavou se jí ozval křik divokých husí a nepravdělné V letících ptáků proletělo nad mýtinou.

Husy mířily do teplých krajů, do míst, o kterých Bábí Zlopočasná zatím jenom slyšela.

Bylo to velmi, velmi lákavé.

Výběrová komise seděla kolem stolu v pracovně pana Kateřina Štandlíka, nového majitele Opery. S ním tam byl ještě pan Sardelli, hudební ředitel, a sbormistr dr. Musikfutteral.

„Takže,“ začal pan Štandlík, „Teď se dostáváme... k té..., jakže se to... ano, Kristýně... Pohybuje se skvěle, co? A má dobrou postavu.“ Mrkl na pana Musikfutterala.

„To ano. Moc pěknou,“ odpověděl pan Musikfutteral bez zájmu. „Ale zpívat neumí.“

„Je jedna věc, kterou si vy, umělecké typy, neuvědomujete. Totiž to, že máme století Ovocného netopýra,“ prohlásil Štandlík. „Opera je umělecké představení, nejenom spousta písniček!“

„To říkáte vy. Jenže...“

„Představy o tom, že sopranistka by měla mít alespoň patnáct akrů hrudníku a rohatou helmu, už patří dávné minulosti.“

Sardelli a Musikfutteral si vyměnili pohledy. Takže to je majitel *tohohle* typu...

„Naneštěstí,“ ozval se Sardelli kysele, „představa, že by sopranistka měla mít alespoň slušný hlas, dávné minulosti nepatří. Dobrou postavu má, to ano. A přiznám, že... má i jiskru. Ale neumí *zpívat*.“

„To ji můžete naučit, ne?“ oponoval mu Štandlík. „Pár let ve sboru...“

„Teď není *žádnou* zpěvačkou. Kdybych ji hodně proháněl, mohla by se po několika letech stát *velmi špatnou* zpěvačkou,“ ušklíbl se Musikfutteral.

„Nuže, pánové,“ odkašlal si Štandlík. „Hm, tak dobrá. Tak vyložíme karty na stůl, ano? Já osobně jsem jednoduchý člověk. Nerad chodím kolem horké kaše, nemlátím prázdnou slámu, nazývám věci pravým jménem, dávám, jak jsem koupil, a co na srdci, to na jazyku –“

„Mohl byste nám říci něco o vašich představách do budoucna,“ ozval se Sardelli. Bohužel, je to *přesně ten typ* vlastníka, pomyslel si. Muž, který se sám vypracoval a je pyšný na práci svých rukou. Zaměňuje příkrou počestnost za obyčejnou hrubost. Klidně bych vsadil tolar, že si o sobě myslí, že charakter člověka pozná podle stisku ruky a pomocí hlubokého pohledu do očí.

„Prošel jsem v životě pořádnou mlýnicí,“ začal se rozjíždět Štandlík, „a objevil jsem v sobě něco, co mi pomohlo stát se tím, kým dnes jsem, ale –“

Kypřicí prášek? pomyslel si Sardelli.

„– ale tady musím jaksi přiznat, že na tom mám jistý finanční zájem. Její otec, ehm, jak bych to, ehm, mi půjčil pěkný balík peněz, abych mohl tohle místo koupit, a projevilo by se otcovské přání, co se týče jeho dcery. Pokud si to vybavuju přesně, tak

jeho slova zněla: „A jinak si mě nepřej, dal bych ti zpřelámat obě nohy.“ Nepředpokládám ovšem, že vy, *umělci*, něco takového pochopíte. To je obchodní záležitost. Bohové pomáhají těm, kteří si pomahají sami, to je moje heslo.“

Sardelli si zastrčil palce do kapsiček vesty, opřel se v židli a začal si tiše pohvizdovat.

„*Aha*,“ poznamenal Musikfuttal. „No, není to poprvé, co k něčemu takovému došlo. Jenže obvykle z ní má být primabalerína.“

„Och, o nic takového tady nejde,“ pospíšil si Štandlík. „Tady prostě s penězi nastoupí i to děvče, Kristýna. A musíte připustit, že *vypadá* dobře.“

„No prosím,“ přikývl Sardelli. „Je to, konec konců, vaše Opera. A teď... Perdita...?“

Usmáli se jeden na druhého.

„Perdita!“ řekl Štandlík, šťastný, že má tu nešťastnou záležitost s Kristýnou za sebou a že zase může být příkrý a čestný.

„Perdita X.!“ opravil ho pan Sardelli.

„Co si tyhle holky vymyslí příště?“

„Myslím, že ta by pro nás mohla být opravdu přínosem,“ řekl Musikfuttal.

„To jistě, kdyby se opera provozovala se slony.“

„Ale ten rozsah... ty hloubky... ty výšky... vezměte jenom ty její...“

„Samozřejmě. Viděl jsem, jak si ji prohlížíte.“

„Já mluvil o jejím *hlase*, Sardelli. S ní sboru opravdu něco přibude.“

„Ona sama je sbor. Všechny ostatní můžeme poslat do háje. Páni bozi, vždyť ona dokonce dokáže zpívat sama se sebou! Ale dovedete si ji představit v hlavní roli?“

„Pro všechny svaté, to ne! Všichni by se nám vysmáli.“

„Přesně tak. Ale zdá se..., že by se s ní dalo pracovat.“

„Myslím si, že má báječnou osobnost. A moc pěkné vlasy.“

* * *

2012

Ani ve snu jí nenapadlo, že to bude *takhle* snadné...

Anežka jako v transu naslouchala různým lidem, kteří s ní mluvili o gáži (velmi malé), nutnosti cvičit (velmi často) a ubytování (členové sboru bydleli přímo v budově Opery, hned pod střešou).

A pak na ni zase všichni více méně zapomněli. Stála a přihlížela ze zákulisí, zatímco skupina baletních nadějí procvičovala své složité kroky a pohyby.

„Máte úžasný hlas,“ ozvalo se za ní.

Otočila se. Jak kdysi poznamenala Stařenka Oggová, pozorovat Anežku otáčet se bylo vyloženě poučné. Anežka měla hbité nohy a uměla se otáčet, ale setrvačnost jejích odlehlejších a předsunutějších partií působila, že některé z Anežčiných kousků se ještě po nějaké chvíli pokoušely zjistit, kterým směrem mají zamířit.

Dívka, která na Anežku promluvila, byla štíhlá, štíhlá dokonce i na obvyklé poměry, a dávala si záležet na tom, aby vypadala ještě hubenější. Měla dlouhé nazlátlé vlasy a šťastný úsměv dívky, která si uvědomuje, že je štíhlá a má krásné nazlátlé vlasy.

„Jmenuju se Kristýna!“ řekla. „Není to vzrušující?!“

A měla ten typ hlasu, který dokázal otázku vyslovit s vykřičníkem na konci. Navíc se zdálo, že onen hlas průběžně obsahuje jisté vzrušené vykviknutí.

„Ehm, ano, jistě,“ odpověděla Anežka.

„Na tenhle den jsem čekala celé *roky!*“

Anežka na něj čekala zhruba čtyřiaadvacet hodin, od chvíle, kdy uviděla papírovou ceduli na budově Opery. Ale než by to řekla, raději by si ukousla jazyk.

„Ke komu jsi chodila?!“ zeptala se Kristýna. „Já chodila tři roky k madam Adventuriové! Žila jsem prakticky na quirmské konzervatoři!“

„Ehm. A já...“ Anežka zaváhala a pokusila se zahnat větu, která se jí formovala v hlavě, ale marně, „já cvičila u madam

Oggové. Ale ona žádnou konzervatoř neměla, protože nahoru do hor se strašně špatně dopravují sklenice.“

Jak se zdálo, Kristýna neviděla důvod, proč s jejím výrokiem polemizovat. Všechno, co nechápala, prostě ignorovala.

„Plat ve sboru není nic moc, že?!“ řekla.

„To ne.“ Bylo to méně, než kolik by dostala, kdyby šla mýt podlahy. Důvod snad byl v tom, že když jste někde vyvěsili papír, že hledáte zájemce o mytí podlahy, rozhodně se vám do dvou hodin za dveřmi netísnil celý dav uchazečů toužících po slávě.

„Ale je to něco, co jsem vždycky chtěla dělat! A kromě toho, tady je to jisté postavení!“

„No, snad ano.“

„Byla jsem se podívat na pokoje, co nám tady dali! Jsou velmi malé a velmi zatuchlé. Jaké číslo máš ty?!“

Anežka se podívala mírně zmateně na klíč, který dostala. Dala jí ho vedoucí sboru s mnoha příkazy a zákazy jako „*žádní muži*“ a takové ty věci“ a s nepřijemným výrazem „ale *vám* to asi říkat nemusím“.

„Tady... sedmnáct.“

Kristýna radostně zatleskala rukama. „To je paráda!!“

„Cože?“

„Mám *takovou* radost! Bydlíš hned vedle mě!“

To Anežku poněkud zaskočilo. Už dávno rezignovala na svůj osud a počítala s tím, že do velké týmové hry Života ji vždycky vyberou až na místo posledního náhradníka.

„No... ano, myslím, že ano...“ řekla.

„Ty máš takové štěstí!! Máš majestátní postavu, jako dělanou pro operu!! A ty nádherné vlasy a jak ti sluší, když je máš takhle vyčesané!! Mimochodem, černá ti jde fantasticky!!“

Majestátní, pomyslela si Anežka. To bylo slovo, které by ji v souvislosti s její postavou nikdy nenapadlo. A co se týče bílé barvy, té se vždycky vyhýbala obloukem, protože v ní vypadala jako plně vytížená prádelní šňůra za větrného dne.

Vydala se za Kristýnou.

Když se tak vlekla za štíhlou dívkou k místu, kde byly ubytovány, napadlo Anežku, že kdyby člověk strávil s Kristýnou delší čas v uzavřené místnosti, musel by nakonec otevřít okno, aby se neutopil ve vykřičnících.

A odněkud z temnoty neosvětleného jeviště, zcela neslyšen, kdosi pozoroval, jak odcházejí.

Lidé Stařenku Oggovou všeobecně rádi vídali. Měla zvláštní dar. Dokázala v nich vyvolat skvělý pocit, při němž se ve svých vlastních domovech cítili jako doma.

Ale co naplat, *byla* čarodějka, a proto také specialistka na to, objevit se vždy, když se právě vytahovaly z trouby koláče nebo z udírny klobásy. Stařenka Oggová se nikdy nikam nevydala bez síťovky nacpané do jedné nohavice dlouhých spodních kalhot, které jí sahaly po kolena. To pro případ, jak říkala, kdyby jí *náhodou* někdo něco nabídl.

„A že mě tak napadlo, paní Nulíčková,“ začala oklikou zhru-
ba po třetím koláči a čtvrtém šálku čaje, „jak se má vaše dcera? Myslím Anežka, samozřejmě.“

„Jej! Copak vy jste to neslyšela, paní Oggová? Ona odjela do Ankh-Morporku, aby se tam stala zpěvačkou.“

Srdce Stařenky Oggové pokleslo.

„To je hezké,“ zabručela. „Měla skvělý, opravdu zpěvný hlas, jak si vzpomínám. Dala jsem jí samozřejmě několik dobrých rad. Slýchávala jsem ji zpívat v lesích.“

„To je ten zdejší vzduch,“ přikývla spokojeně paní Nulíčková. „Vždycky měla velmi dobrý hrudník.“

„To každopádně. Tím byla známá. Takže... jaksí... ona tady není?“

„Znáte naši Anežku. Nikdy toho moc nenamluvila. Obávám se, že jí to tady připadalo tak trochu nudné.“

„Nudné? V Lancre?“ užasla Stařenka Oggová.

„Přesně to jsem jí říkala já,“ rozzářila se paní Nulíčková.

„Říkala jsem jí, jaké tady máme občas překrásné západy slunce a každé úterý před svátkem Pečené duše trh.“

Stařenka Oggová se v duchu chvíli věnovala Anežce. Museli jste být opravdu člověk velkého ducha, aby se vám tam Anežka vešla.

Lancre vždycky rodilo silné, schopné ženy. Lancreký farmář potřeboval ženu, která se neostýchala utlouct hladového vlka vlastní zástěrou, když za mrazů vyběhla do lesa na nějaké to dříví. A zatímco měly polibky v počátcích známostí pro většinu mladých mnohem větší kouzlo než nějaké vaření, pořádný lancreký mládenec hledající nevěstu měl na mysli poučení svého otce. To, že polibky dříve či později ztratí na chuti, zatímco vaření naopak s lety na chuti získává. Proto se lancreští mládenci ohlíželi po nevěstách především v rodinách, které byly známy svým tradičně kladným přístupem k přípravě a konzumaci jídla.

Stařenka došla k závěru, že Anežka vypadala poměrně dobře, i když byla půvabů poněkud rozpínavých; byla každopádně ukázkou zdravého, typicky lancrekého ženství. To znamenalo, že kdekoliv jinde představovala přinejmenším ženství dvě.

Stařenka ji dále zařadila mezi lidi přemýšlivé a stydlivé. Anežka jako by se tím omlouvala za ten kus světa, který si zabrala sama pro sebe.

Jenže jak několikrát dokázala, byla nadána pro Umění. To se však dalo čekat. Nebylo nic lepšího pro stimulaci prastarých magických nervů a čarodějnických instinktů než onen tíživý pocit, že *nikam doopravdy nepatří*. Proto byla v Umění tak dobrá i Esme. V Anežčině případě se tyto vlastnosti hlásily samy a měly sklony nosit odporné rukavičky z černé krajky, bledý make-up, říkat si Perdita a přidat si mezi křestní jméno a příjmení prostřední iniciálu vybranou odněkud od abecedního zadku. Jenže Stařenka byla přesvědčená, že by tyhle mladistvé výstřelky pominuly, jakmile by Anežka dostala pod svůj mocně našponovaný černý opasek dávku skutečného čarodějnického umění.

Měla věnovat víc pozornosti těm věcem kolem hudby. Síla si často nachází ty nejpodivnější cestičky...

Hudba a magie mají mnoho společného. Vezměte jen jejich staré názvy Muzika a Magika. Liší se o pouhá dvě písmena. A nemůžete provozovat obě současně.

Sakra. Stařenka s tím děvčetem už počítala skoro najisto.

„Ona už si předtím posílala do Ankh-Morporku pro různou muziku,“ řekla paní Nulíčková.

Podala Stařence štůsek papírů.

Stařenka je prolisovala. Notové party nebyly v horách Beraní hlavy nijak vzácné a společný zpěv byl považován za třetí nejlepší zábavu vhodnou pro dlouhé zimní večery. Jenže Stařenka okamžitě viděla, že tohle není obyčejná hudba. V notových osnovách na to byla přílišná tlačenička.

„*Così fan Natutti*,“ četla. „*Die Meistersinger von Scrotum*.“

„To je *cizozemsky*,“ upozorňovala paní Nulíčková pyšně.

„To zaručeně je,“ přikyvovala Stařenka.

Paní Nulíčková na ni vrhala pohledy plné očekávání.

„Prosím? Něco byste...“ začala Stařenka, ale pak pochopila. „Aha!“

Paní Nulíčková hodila pohledem ke svému prázdnému šálku od čaje a zpět ke Stařence.

Stařenka Oggová si povzdechla a odložila noty. Byly chvíle, kdy chápala způsob, jakým se na tyhle věci dívala Bábí Zlopočasná. Občas lidé od čarodějek očekávali tak málo!

„Samozřejmě, jakpak by ne,“ řekla a chápavě se usmála. „Pokusíme se prostřednictvím těchto napůl vyschlých čajových lístků zjistit, co pro nás osud v budoucnosti připravil, co říkáte?“

Pak vykouzčila na tváři odpovídající okultní výraz a nahlédla do šálku.

Ten však ve zlomku vteřiny dopadl na zem a roztříštil se na tisíc kusů.

* * *

Byl to velmi malý pokojík. Přesněji řečeno, byla to polovina velmi malého pokojíku, protože už původně nevelká místnost byla rozdělena slabou přepážkou na dvě ještě menší. Nejmladší členové sboru měli v Opeře ještě nižší postavení než kulisáctí učedníci.

Vešly se tam právě tak postel, skříň, toaletní stolek a zcela neočekávaně obrovské zrcadlo velké jako dveře.

„To je, co?!“ jásala Kristýna. „Pokoušeli se ho sundat, ale jak se zdá, je vestavěno do zdi!! Jsem si jistá, že se bude moc hodit!!“

Anežka mlčela. V jejím pokojíku, tedy v druhé polovině místnosti, žádné zrcadlo nebylo. Byla ráda. Nepovažovala zrcadla za věc přirozeně přátelskou. Nebylo to jen obrazy, které ukazovaly ji. Na zrcadlech bylo něco... *znepokojujícího*. Ten pocit měla odmalička. Zdálo se jí, že si ji prohlížejí. A Anežka nesnášela, když si ji někdo *prohlížel*.

Kristýna se postavila na ten malý kousek volného prostoru ve středu pokojíku a zatočila se. Bylo velmi příjemné ji pozorovat. Snad je to tím, jak jiskří spokojeností, pomyslela si Anežka. Něco na Kristýně jí připomínalo zekýny.

„Není to nádhera?!“ zvolala Kristýna.

Nemilovat Kristýnu by bylo totéž jako nemilovat malá huňatá zvířátka. A Kristýna skutečně připomínala malé nadýchané zvířátko. Například králíčka. Každopádně nedokázala polknout jakýkoliv nápad celý najednou, ale musela ho pozřít pomalu, uždibovat jeden stravitelný kousek za kouskem.

Anežka se znovu podívala do zrcadla. Její odraz jí oplácel pohled pohledem. Teď by se jí nejmíc líbilo, kdyby mohla zůstat chvíli o samotě. Všechno se seběhlo tak najednou. A navíc se tady cítila nejistě. Bylo by jí o mnoho lépe, kdyby teď měla nějakou tu chvíli pro sebe.

Kristýna se přestala točit dokola. „Není ti nic?!“

Anežka zavrtěla hlavou.

„Vyprávěj mi něco o sobě!“

„No... prostě...“ Anežka jí byla proti své vůli vděčná. „Jsem

z takové malé vesničky v horách, o které jsi pravděpodobně nikdy neslyšela...”

Zarazila se. Zdálo se, že Kristýně někdo v hlavě zhasnul, a Anežka si uvědomila, že Kristýna jí onu otázku položila ne proto, že by se chtěla něco dozvědět, ale jen proto, aby něco řekla. Anežka tedy pokračovala: „...a můj otec je vládce Klače a matka tácek malinových pudinků.“

„To je ale zajímavé!“ odpověděla Kristýna, která se prohlížela v zrcadle. „Myslíš, že moje vlasy vypadají dobře?!“

Co by byla Anežka řekla, kdyby se Kristýna dokázala soustředit na víc než několik vteřin, bylo:

Že se probudila jednoho rána a s hrůzou si uvědomila, že se jí pomalu zmocňuje *příjemná osobnost*. Jak jednoduché. Ano, a moc pěkné vlasy. Nebyla to přímo ta příjemná osobnost, bylo to ono „ale“, které lidé dodávali vždycky, když o Anežce mluvili. *Ale má příjemnou osobnost*, říkali. Byla to právě ta nemožnost výběru, který jí tak páčil. Nikdo se jí předtím, než se narodila, nezeptal, jestli chce být příjemnou osobou, nebo jestli by dala přednost být mizernou osobou, ovšem v těle, které se vejde do oblečení velikosti 36. Místo toho se lidé unavovali tím, že jí vždycky říkali, že půvab je jen slupka, ale důležitá je ta krása uvnitř. Jako kdyby se někdy nějaký mužský zbláznil například do krásných ledvin.

Cítila, jak se na ni pokouší dolehnout budoucnost.

Přistihla se nejenom při tom, že říká „jejky“ a „hopla“ ve chvílích, kdy chtěla hrubě klít, ale i při tom, že si koupila růžový dopisní papír.

Měla pověst děvčete, které zachovává klid a rozvahu v krizových situacích.

Ještě chvílku, a začne péct linecké pečivo a jablečné koláče stejně dobré, jako pečce její matka, a pak už budou všechny naděje a touhy ty tam.

Tak uvedla na scénu Perditu. Slyšela, že uvnitř každé tlusté

ženy je hubená žena, která se snaží dostat ven*, a tak ji pojmenovala Perdita. Ta byla velmi dobrým depozitářem pro všechny ty myšlenky, které si Anežka díky své báječné osobnosti nemohla dovolit. Perdita by používala černý dopisní papír, kdyby jí to prošlo, a byla by tajemně bledá, místo aby se trapně červenala. Perdita chtěla být zajímavě osamělá duše s výraznou rtěnkou. A jen výjimečně si Anežka pomyslela, že ta Perdita je stejně hloupá jako ona sama.

Zbývala jí snad skutečně jen ta jediná možnost – stát se čarodějkou? Cítila způsobem, který nedokázala dost dobře popsat, že se o ni zajímají. Bylo to podobné, jako když cítíte, že vás někdo pozoruje, i když Anežka opravdu několikrát přistihla Stařenku Oggovou, jak si ji prohlíží oním kritickým pohledem, jakým si kupec prohlíží druhořadého koně.

Věděla, že má nějaký talent. Občas věděla věci, které se teprve stanou, i když její znalosti byly vždycky tak zmatené, že jí to nebylo k žádnému užitku. Pak tady byl její hlas. Uvědomovala si, že není zcela přirozený. Vždycky ráda zpívala a její hlas pokaždé udělal všechno, co od něj požadovala.

Na druhé straně také viděla, jak čarodějky žijí. Tedy Stařenka Oggová, s tou bylo všechno v pořádku – byla to docela příjemná stará škatule. Ale ty ostatní – ty byly *divné*, ležely v dění světa napříč, místo aby si lehly hezky rovnoběžně, po létech, jako všichni ostatní. Vezměte si například starou Babičku Stěhovalovou, která bez potíží nahlížela do budoucnosti i do minulosti, ale co se týče přítomnosti, byla slepá jako krtek. Nebo Milču Fajnadějnou z Dílů, která koktala a neustále jí teklo z uší, a co se týče Bábi Zlopočasné...

No ano. Nejlepší zaměstnání na světě? Stát se zakyslou stařenou bez přátel?

Ony vždycky hledaly tak trochu podivné lidi, jako byly samy.

* Pozn. autora: *Nebo alespoň neumřít touhou po čokoládě.*

No tak to mají smůlu, Anežku Nulíčkovou budou hledat zbytečně.

Měla plné zuby života v Lancre, plné zuby života s čarodějkami a ze všeho nejvíc plné zuby Anežky Nulíčkové..., a proto utekla.

Stařenka Oggová na první pohled nebyla stavěná k běhu, ale přesto jí půda pod nohama mizela s udivující rychlostí a za patami jejích těžkých bot vyletovala do vzduchu záplava padajícího listí.

Nad hlavou se jí ozvalo zakejhání. Oblohou putovalo další hejno divokých husí, pronásledující prchající léto.

Domek Bábi Zlopočasné vypadal opuštěně. Stařenka si se strachem uvědomila, že z něj má jaksí podivně prázdný pocit.

Dorazila k zadním dveřím, vrazila dovnitř, vyběhla nahoru, spatřila nehybnou postavu v posteli, došla k okamžitému rozhodnutí, skočila k toaletce, uchopila džbán s vodou, naklonila se nad postelí...

Vzhůru vystřelila ruka a uchopila ji za zápěstí.

„Já si jen tak hodila *šlofika!*“ oznámila jí Bábi a otevřela oči. „Gyto, přísahám, že tě cítím přicházet na kilometr daleko –“

„Musíme si rychle uvařit hrnek čaje!“ vypravila ze sebe udýchaná Stařenka, která skoro omdlévala úlevou.

Bábi Zlopočasná byla příliš bystrá, než aby jí kladla nějaké otázky.

Jenže šálek dobrého čaje neuspěcháte. Než Bábi rozdmýchala oheň, vylovila z vědra s vodou malé žabky, než se začala voda vařit a čajové lístky se vylouhovaly, přešlapovala Stařenka Oggová netrpělivě z jedné nohy na druhou.

„Já nic neříkám,“ řekla Stařenka, která si konečně sedla. „Jenom už rychle nalej ten čaj, prosím tě.“

Věštění z čajových lístků čarodějky většinou nemají moc v lásce. Čajové lístky nejsou nijak zvlášť výjimečné ve svých schopnostech ukazovat věci budoucí. Je to jen taková věcička, na

kteřé oči spočinou, zatímco mysl pracuje. V praxi by stačilo cokoliv. Špína na kaluži, povrch pudinku... na tom nezáleží. Stařenka Oggová dovedla předpovídat budoucnost z pивní pěny. Ta jí většinou říkala, že si vychutná osvěžující nápoj, který navíc téměř jistě nebude muset zaplatit.

„Vzpomínáš si na mladou Anežku Nulíčkovou?“ ozvala se Stařenka, zatímco se Bábi Zlopočasná pokoušela najít mléko.

Bábi zaváhala.

„Myslíš tu Anežku, která si říká Perditax?“

„Perdita X.“ opravila ji Stařenka. Ona alespoň cítila právo jiných lidí na sebeurčení.

Bábi pokrčila rameny. „Tlustá holka. Chodí se špičkama široko od sebe. Propěvuje si v lese. Dobrý hlas. Čte knihy. Říká ‚jejky‘ místo nadávek. Zčervená, sotva se na ni někdo podívá. Nosí černé krajkové rukavičky bez prstů.“

„Vzpomínáš, jak jsme jednou mluvily o tom, že by třeba mohla být... vhodná?“

„Ano, v duši má ty správné zákruty, to máš pravdu,“ přikývla Bábi Zlopočasná, „ale to jméno... je nešťastné.“

„Její otec se jmenoval Terminál,“ ozvala se Stařenka s protestem. „Pocházel ze tří bratrů, jmenovali se Primál, Duál a Terminál. Obávám se, že ta rodina měla vždycky tak trochu potíží se vzděláním.“

„Já myslím to *Anežka*,“ přerušila ji Bábi. „Když slyším tohle jméno, vždycky se mi vybaví kobercové střapce.“

„To je pravděpodobně důvod, proč si začala říkat Perdita,“ broukla Stařenka.

„To je ještě horší.“

„Vybavuješ si ji dostatečně?“ zapátrala Stařenka.

„Ano, myslím, že ano.“

„Výborně. A teď se podívej na čajové lístky.“

Bábi se sklonila nad šálkem.

Nebylo to nijak zvlášť dramatické, už proto, jak Stařenka zvyšovala napětí. I tak Bábi tiše sykla mezi zuby.

„No dobrá. To je skutečně věc,“ připustila.

„Vidíš to taky? Vidíš to?“

„Jo.“

„Jako lebka, co?“

„Jo.“

„A ty oči? Málem jsem si učur..., teda, strašně mě to překvapilo, ty oči, to ti teda řeknu.“

Bábi opatrně odložila šálek.

„Její máma mi ukázala dopisy, co píše domů,“ pokračovala Stařenka. „Vzala jsem je s sebou. Dělá mi to starosti, Esme. Myslím, že stojí proti něčemu nedobrému. Je to holka z Lancre. Jedno z našich děvčat. Nic není příliš obtížného ani těžkého, když se jedná o někoho z našich, to říkám já.“

„Čajové lístky nedokážou předpovídat budoucnost,“ odpověděla jí Bábi tiše. „To ví každý.“

„Jenže čajový lístky to nevědí!“

„Poslyš, kdo by byl takový hlupák a vykládal něco hrsti čajových lístků?“

Stařenka Oggová se podívala na Anežčiny dopisy domů. Byly psány pomalým, kulatým písmem člověka, kterého naučili psát jako dítě známou metodou opisování textů na břidlicovou tabulku a který jako dospělý nikdy nepsal tolik, aby změnil rukopis. Pisatelka si ještě navíc, než začala psát, papír pečlivě nalinkovala měkkou tužkou.

Milá mami, doufám, že Tě tenhle dopis zastihne ve stejném stavu, jako mě opustil. Tak jsem tady v Ankh-Morporku a všechno je v pořádku. Ještě jsem nebyla zneužitá!! Bydlím v ulici Melasového dolu č. 4 a zatím je všechno v pořádku...

Bábi vzala namátkou další.

Drahá mami, doufám, že se máš dobře. Všechno je prima, ale peníze tady mizí jak voda. Zpívám sem tam v nějaké hospo-

dě, ale nevydělávám dost, takže jsem zašla do Cechu švadlen, jestli by se tam pro mě nenašla nějaká práce. Vzala jsem s sebou nějaké svoje šití na ukázkou, ale byla bys PŘEKVAPE-NÁ, víc Ti neřeknu...

A další...

Drahá mami, konečně dobré zprávy. Příští týden je konkurs v Opeře, budou přijímat nové sboristky...

„Co je to opera?“ zeptala se Bábi Zlopočasná.

„To je jako divadlo, jenže se tam zpívá,“ vysvětlovala Stařenka.

„Pch! *Divadlo!*“ prohlásila Bábi s temným přízvukem.

„Vyprávěl mi o tom náš Nev. Je to samý zpívání v cizích jazycích, povídal. Prý z toho nerozuměl ani slovu.“

Bábi odložila dopisy.

„To věřím, protože váš Nev nerozumí spoustě věcí. A co vůbec v té Opeře dělal?“

„Obíral ze střechy olovo,“ odpověděla šťastně Stařenka. Když to dělal Ogg, nebyla to krádež.

„Z těch dopisů toho moc nepoznáme, jenom to, že se vzdělává,“ řekla Bábi. „Ale je to hrozně daleko –“

Ozvalo se váhavé zaklepaní na dveře. Byl to Jeník Ogg, Stařenčin nejmladší syn a jediný lancrešský městský zaměstnanec. Momentálně byl ozdoben odznakem městské pošty. Úřad městského pošťáka v Lancre spočíval v tom, že vzal vak s poštou, který kočí dostavníku pověsil na hák u hospody, a ve volných chvílích roznášel poštu do mimoměstských usedlostí. Většina obyvatel ale měla zvyk zajít si k hospodě, prohrábnout pytel a vzít si poštu, která se jim líbila.

Uctivě zasalutoval Bábi Zlopočasně.

„Mám tady spoustu dopisů, mami,“ hlásil Stařence Oggové. „Ehm. Všechny jsou adresovány, ehm, víš..., možná... že by ses na ně měla raději... mrknout, mami.“

Stařenka Oggová od něj převzala balíček.

„Lancredské čarodějce,“ přečetla nahlas.

„Tak to jsem já,“ řekla Bábi Zlopočasná pevně a vzala jí dopisy z rukou.

„Hm, tak já abych snad raději... šla...“ prohlásila Stařenka a couvala ke dveřím.

„Nedovedu si představit, proč by mně najednou psalo tolik lidí,“ přemítala nahlas Bábi a roztrhla první obálku. „No, je vidět, že dobrá pověst se šíří rychle.“ Pak se soustředila na slova.

„Drahá čarodějko,“ četla, „ráda bych vám napsala, jak hrozně jsem ocenila váš recept na Slaný koláč z mrkve a ústřic. Můj manžel –“

Stařenka už byla na poloviční cestě přes mýtinu, když jí najednou boty ztěžkly tak, že je skoro nedokázala zvednout.

„*Gyto Oggová, okamžitě se vrať!*“

Anežka to zkusila znovu. V Ankh-Morporku nikoho neznala a potřebovala někoho, komu by se mohla vypovídat, i když ji neposlouchal.

„Ale myslím, že hlavně jsem sem přišla kvůli čarodějkám,“ řekla.

Kristýna se otočila a oči se jí rozšířily zájmem. Ústa taky. Anežce to připadalo, jako když se dívá na velmi hezkou kuželkářskou kouli.

„Kvůli čarodějkám?!“ vydechla Kristýna.

„No jistě,“ přikývla Anežka unaveně. Ano. Lidi vždycky přitahovala řeč o čarodějkách. Měli by si zkusit nějakou dobu žít v jejich sousedství, pomyslela si.

„Odříkávají zaklínadla a létají na košťatech?!“

„To ano.“

„No to se nedivím, že jsi utekla!“

„Cože? Ale ne... To je trochu jinak. Ony nejsou *zlé*. Je to něco mnohem... horšího.“

„Ony jsou horší než *zlé*?!“

„Ony si myslí, že vždycky vědí, co je pro každého nejlepší.“

Kristýna nakrabatila čelo, ostatně jako vždycky, když hledala odpověď na složitější otázku než „Jak se jmenujete?“.

„Ale to nezní nijak zvlášť špat–“

„Ony... pletou se lidem do života. Myslí si prostě, že jenom proto, že mají pravdu, je to dobré! A to vlastně skoro vůbec nečarují. Všechno je to v tom, že prostě šidí lidi a jsou hrozně mazané! Myslí si, že si můžou dělat, co chtějí!“

Síla jejích slov dopadla dokonce i na Kristýnu. „No nazdar!! A ony ti chtěly něco udělat?!“

„Ony chtěly, abych *něčím byla!* Ale já nebudu!“

Kristýna na ni chvíli upírala pohled. A pak zcela automaticky zapomněla všechno, co právě slyšela.

„Pojď,“ řekla, „rozhlédneme se kolem!“

Stařenka vylezla na židli a sundala z kredence obdélníkový balíček zabalený v papíře.

Bábi ji pozorovala s kamenným výrazem a založenýma rukama.

„To je tak,“ blekotala Stařenka pod tím laserovým pohledem, „můj nebožtík manžel, vidím to jako dneska, jednou takhle po jídle povídá: ‚Víš, mámo, byla by to fakticky škoda, kdyby všechny ty skvělé jídla, co vaříš, měly zmizet, kdyby se ti něco stalo. Proč aspoň nějaký z nich nezapíšeš?‘ Tak já, když jsem tu a tam měla volnou chvíli, jsem nějaký ten recept zapsala. A pak mě napadlo, že by bylo hezké, kdyby to měl člověk pěkně vytištěné a upravené, a tak jsem si to poslala do Ankh-Morporku a oni mně nic neúčtovali a není to dlouho, co mně poslali tohleto. Řekla bych, že je to poctivý řemeslo, dobře udělaný, je úžasné, jak mají všechny ty písmenka jedno jako druhý, vid', a taky –“

„Ty jsi napsala *knihu*,“ zírala na ni Bábi nevěřičně.

„Ale jenom kuchařskou,“ odpověděla jí Stařenka způsobem, jakým lidé uplatňují námitku prvního prohrěšku.

„A co o tom vlastně víš? Vždyť ty skoro ani nevaříš,“ zavrtěla Bábi hlavou.

„Já vařím speciality,“ odpověděla Stařenka.

Bábi se podívala na inkriminovaný svazek.

„*Radost z bašty*,“ přečetla nahlas. „Napsala Lancredská Čarodějka. No ne! Proč jsi tam nenapsala svoje jméno, co? Knihy na sobě mají mít vždycky jména, aby každý hned věděl, kdo je vinný.“

„To je moje *gnome du cuisine*,“ začala se rozechřívát Stařenka. „Pan Kozlovrch, vydavatel kalendářů, řekl, že to zní mnohem tajemněji.“

Bábi zabodla pohled jako nebozez do hustě potištěné stránky, kde bylo drobným písmem uvedeno: CXXVII. vydání. Prodáno víc než dvacet tisíc výtisků! Výtisk jeden a půl tolaru.

„Tys jim poslala nějaké peníze, aby ti to vytiskli?“ zeptala se.

„Jenom pár tolarů,“ přikývla Stařenka. „Ale odvedli skvělou práci. A nakonec mi ty peníze poslali nazpátek, ale nějak to popletli a poslali mi o tři toлары víc.“

Bábi Zlopočasná byla chabý literát, ale velmi bystrý matematik. Vycházela z toho, že pravděpodobně všechno, co je psáno, je lež, a to aplikovala i na čísla. Čísla používali jen lidé, kteří se vás pokoušeli ošidit.

Rty se jí tiše pohybovaly, když pomalu a spolehlivě počítala.

„Ale,“ řekla po chvíli tiše. „Tak takhle je to, co? Pak už jsi mu nikdy nepsala?“

„Ani za nic! Tři toлары, rozumíš? Nestála jsem o to, aby je po mně chtěl zpátky, chápeš?“

„Chápu,“ přikývla Bábi, která stále ještě dlela ve světě čísel. Přemýšlela, kolik to tak asi může stát, udělat knihu. Moc to být nemohlo, měli něco jako lisy, které za ně dělaly tu těžkou práci.

„Víš ty, kolik se toho dá podniknout se třemi toлары?“ zasnila se Stařenka.

„To máš pravdu,“ přikývla Bábi. „Nemáš u sebe náhodou tužku, co? Ty, taková spisovatelka?“

„Mám tabulku,“ připustila Stařenka.

„Tak ji podej.“

„Nechala jsem si ji pro případ, že bych se v noci probudila a napadl mě nějaký receptis, rozumíš,“ vysvětlovala Stařenka.

„Správně,“ přikývla Bábi nepřítomně. Křída skřípala po břidlicové tabulce. *Něco musel stát papír. A pravděpodobně museli někomu šoupnout tuzéra, aby to prodával...* Hranatá čísla vyplňovala sloupeček za sloupečkem.

„Udělám hrnek čaje, co říkáš?“ nadhodila Stařenka, které se ulevilo, protože měla dojem, že hovor směřuje ke smírnému konci.

„Hm?“ zabručela Bábi. Upírala oči na výsledek, který dvakrát rázně podtrhla. „Ale užila sis to, ne?“ zeptala se. „To psaní, myslím?“

Stařenka Oggová vystrčila hlavu z kuchyňských dveří. „Jo. Na těch penězích nezáleží.“

„Ty jsi nikdy neuměla moc počítat, co?“ pokračovala Bábi. Teď udělala kruh kolem poslední číslice.

„No, vždyť mě znáš, Esme,“ volala Stařenka vesele. „Já neumím odečíst prd od talíře fazolí.“

„To si myslím, protože mám dojem, že ti pan Kozlovrch dluží o něco víc, než ti poslal, tedy pokud na světě existuje nějaká spravedlnost,“ odpověděla jí Bábi.

„Peníze nejsou všechno, Esme. Já vždycky říkám, že když je člověk zdravý –“

„No, já jenom, že jestli je na světě nějaká spravedlnost, tak je to nějakých čtyři pět tisíc dolarů,“ dopověděla Bábi tiše.

Z kuchyně se ozval třeskot rozbitého porcelánu.

„Takže je dobře, že ti na těch penězích nezáleží, protože jinak by to byla hrozná tragédie. Kdyby na všech těch penězích záleželo.“

V kuchyňských dveřích se objevil Stařenčin obličej bledý jako stěna.

„To by si nedovolil!“

„Mohlo by to být i o něco víc,“ uklidňovala ji Bábi.

„To není možné!“

„Stačí, když budeš chvilku sčítat, odčítat a dělit.“

Stařenka Oggová upřela fascinovaný pohled na své prsty.

„Ale to je –“ zarazila se. Jediné slovo, které se jí dralo na jazyk, bylo „bohatství“, a to nebylo to pravé. Čarodějky neope-rují v obvyklém ekonomickém systému. Celé hory Beraní hlavy a jejich okolí fungovaly bez zátěže kapitálu. *Padesát* tolarů, to bylo bohatství. Sto tolarů bylo... bylo... byla... prostě *dvě* bohatství, aby bylo, mezi námi děvčaty, jasno.

„To je spousta peněz,“ vypravila ze sebe chabě. „Co všechno bych mohla podniknout s takovou sumou peněz.“

„To nevím,“ zavrtěla Bábi hlavou. „Co jsi udělala s těmi třemi tolary?“

„Vstrčila jsem je do té plechovky, co mám schovanou v krbovém komíně,“ odpověděla Stařenka.

Bábi souhlasně přikývla. Tohle byl ten druh finanční akce, kterou schvalovala.

„Ale je mi fakticky nepochopitelné, proč všichni ti lidé čtou nějakou kuchařskou knihu,“ dodala. „Víš, co myslím, není to nic, co by se –“

V pokoji se rozhostilo ticho. Stařenka rozpačitě zašoupala nohama.

Pak se ozvala Bábi hlasem nabitým podezřením, což bylo ještě horší, protože nevěděla, jaké podezření to vlastně má. „*Je* to skutečně kuchařská kniha, doufám?“

„No jistě,“ pospíšila si Stařenka s odpovědí a vyhýbala se při tom Bábinu pohledu. „To víš, že jo. Recepty a tak. Jistě, že je to kuchařka.“

Bábi z ní nespouštěla pohled. „*Jenom* recepty?“

„No jistě. Samozřejmě. Recepty. A pár... kuchařských historek.“

Bábi na ni dál mlčky upřeně zírala.

Stařenka se vzdala.

„Ehm... podívej se na Slaný koláč z mrkve a ústřic,“ hlesla.
„Strana 25.“

Bábi otočila několik stran. Rty se jí tiše pohnuly. Pak: „Aha. Začínám tomu rozumět. Ještě něco?“

„No... Skořicovomedové prstíčky... strana 17.“

Bábi si recept přečetla.

„No?“

„Ehm... Celerové překvapení... strana 10.“

I *ten* recept si Bábi přečetla.

„No, *mně* to tedy nepřekvapilo,“ řekla. „Co dál?“

„Víš... dobrá. Veselé ozdoby dortů a koláčů. To je celá kapitola šest. K té jsem nakreslila ilustrace.“

Bábi si nalistovala kapitolu šest. Knihu musela několikrát otočit na tu či onu stranu.

„Na který se teď díváš?“ zajímala se Stařenka, protože každý správný autor dychtí po posudku svých přátel.

„Jahodový klátil,“ odpověděla Bábi.

„Aha. U toho obrázku se lidi vždycky smějou.“

Jak se zdálo, Bábi se mu nesmála. Pak pomalu zavřela knihu.

„Gyto,“ řekla nakonec, „Teď se tě ptám *já*. Je v té knize jedna strana, jeden jediný recept, který se nějakým způsobem nevztahuje k těm nepřístojným rejdům?“

Stařenka Oggová, s tváří rudou jako panenské jablko, dlouho přemýšlela.

„Ovesná kaše,“ hlesla nakonec.

„Opravdu?“

„Ano. Hm. Ne. To jsem lhala, je v ní moje speciální medová směs.“

Bábi knihu otevřela. „Co je třeba tady to? Ctné panenky?“

„Nóó, víš, ty *začínají* jako Ctné panenky, ale končí jako Sladkosti pro každého.“

Bábi se znovu podívala na titul knihy. *Radost z bašty*.

„A ty ses zkrátka rozhodla, že –“

„No, ono se to tak prostě jenom vyvrbilo, vážně.“

Bábi Zlopočasná nebyla přebornicí ve věcech lásky, ale jako inteligentní pozorovatel věděla, jak se takové hry hrají. Nebylo divu, že se ta kniha prodávala jako horké lívance. Alespoň polovina receptů vám dávala návod, jak na ně vyvrát. Bylo s podivem, že stránky vlastním žářem nehnědly.

A kniha byla od Lancredské čarodějky. Svět pravděpodobně dobře ví, kdo je Lancredská čarodějka, pomyslela si skromně Bábi Zlopočasná. Jsem to já.

„Gyto Oggová,“ řekla.

„Ano, Esme?“

„Gyto Oggová, podívej se mi do očí.“

„Promiň, Esme.“

„Tady se píše ‚Lancredská čarodějka‘.“

„No, nějak mě to vůbec nenapadlo, Esme.“

„Takže ty se vypravíš za panem Kozlovrcem a dohlédneš na to, aby to přestalo, rozumíš? Nechci, aby se na mě lidé dívali a mysleli při tom na Úžasnou banánovou polévku. Já dokonce na Banánovou polévku ani nevěřím. A nestojím o to, jít po ulici a poslouchat, jak lidé dělají vtípky a narážky na banány.“

„Jistě, Esme.“

„A já pojedou s tebou, abych na to dohlédla.“

„Jistě, Esme.“

„A taky si s tím člověkem promluvíme o těch penězích.“

„Jistě, Esme.“

„A mohly bychom se zastavit za mladou Nulíčkovou, abychom si ověřily, že je v pořádku.“

„Jistě, Esme.“

„Ale uděláme to diplomaticky. Nechceme, aby si lidé mysleli, že strkáme nos do cizích věcí.“

„Jistě, Esme.“

„Nikdo o mně nemůže říct, že se cpu tam, kde o mě nestojí. Nebo snad ano?“

„Jistě, Esme.“

„To bylo ‚ano, Esme, nikdo to o tobě nemůže říct‘, doufám?“

„No jistě, Esme.“

„Jseš si jistá?“

„Jistě, Esme.“

„Výborně.“

Bábi zvedla pohled k oloveně šedé obloze, sklopila oči ke spadnému listí a kupodivu cítila, jak se jí rozproudila krev. Ještě včera vypadala budoucnost šedá a nezáživná a teď se zdála plná překvapení, nebezpečí a ošklivých věcí, které se přihodí *některým* lidem...

Jestli k tomu bude moci Bábi říct své slovo, samozřejmě.

Stařenka Oggová se v kuchyni spokojeně usmála.

Anežka o divadle něco málo věděla. Do Lancre občas zajížděla potulná herecká společnost. Její jeviště bylo stěží větší než dveře od prasečího chlívku a zákulisí představovalo několik kusů pytloviny pověšených na šňůře, za nimiž se většinou některý z herců pokoušel současně převléci si kalhoty a vyměnit paruku, zatímco vedle něj jiný herec v královském kostýmu spěšně potahoval z páchnoucí cigarety.

Budova Opery byla skoro tak velká jako Patricijský palác, ale mnohem palácovitější. Rozkládala se na třech akrech. Patřily k ní stáje pro dvacet koní a stání pro dva slony umístěné ve sklepeních. Anežka tam strávila dlouhou a příjemnou chvíli, protože sloni byli nad jakoukoliv pochybnost větší než ona. Za jevištěm byly prostory a místnosti tak obrovské, že v nich byly uloženy kompletní výpravy představení. Kdesi v budově sídlila i celá baletní škola. Některé z dívek, ošklivé ve vytaháných svetrech a punčochových kalhotách, teď byly na jevišti a cvičily.

Vnitřní část Opery, tedy alespoň zákulisí, Anežce silně připomínala hodiny, které kdysi rozebral její bratr, aby zjistil, proč tikají. Jako by to skoro ani nebyla budova. Tam vzadu všechno vypadalo spíše jako nějaký stroj. Kulisy, závěsy, opony a lana visely v temnotě jako podivné věci v zapomenutém sklepě. Jevišť představovalo jen kousek celého toho prostoru, malý ob-

délník světla v nekonečné tmě vyplněný důležitými mechanismy...

Z temnoty nahoře se dolů tiše snesl chomáč prachu. Anežka si ho rukou smetla z ramene.

„Měla jsem dojem, že tam nahoře někoho slyším,“ řekla.

„To je pravděpodobně Duch!“ vydechla Kristýna. „Tady totiž máme Ducha, abys věděla! Oh, řekla jsem *máme!* Není to vzrušující?!“

„Muž s tváří pokrytou bílou maskou,“ řekla Anežka.

„Oh?! Takže ty jsi o něm slyšela?!“

„Cože? O kom?“

„No přece o Duchovi?!“

K čertu, pomyslela si Anežka. Vždycky ji to nakonec dohoní. Právě teď, když už si začínala myslet, že tomu všemu utekla. Občas se jí stalo, že věděla nějaké věci, ale nevěděla proč. Lidé z toho byli nervózní. Každopádně z toho byla nervózní *ona*.

„No, mám dojem..., že mi o tom někdo povídal...“ zamumlala.

„Říkají, že je neviditelný a pohybuje se po celé Opeře!! Jednu chvíli je na bidýlku, vzápětí někde v zákulisí!! Nikdo neví, jak to dělá!!“

„Vážně?“

„Říká se o něm, že se účastní každého představení! Proto se nikdy neprodávají lístky do lóže č. 8, to jsi nevěděla?!“

„Lóže osm? Co je to lóže?“

„No lóže přece!! Už víš?! Tam, co sedávají všichni lepší lidé?! Pojď, já ti to ukážu!“

Kristýna přešla do popředí jeviště a vznešeně zamávala rukou do prázdného hlediště.

„Tak támhleto jsou lóže!“ řekla. „Támhle! A tam nahoře, to je bidýlko!“

Její hlas se odrážel od vzdálených stěn.

„A nesedají nejlepší lidé na bidýlku? Zdá se mi, že odtamtud –“

„Ne ne, v žádném případě! Nejlepší lidé budou v lóžích nebo v několika prvních řadách v přízemí!“

Anežka ukázala rukou.

„A kdo sedává támhle dole? Ti musí vidět výborně –“

„Nebud' hloupá!! To je orchestřiště!! Taky mu říkají žumpa nebo díra! Tam sedávají hudebníci!“

„No, tak to má konečně nějakou logiku. Hm. A která ta lóže má číslo osm?“

„To nevím! Ale říká se, že kdyby někdy prodali vstupenky do lóže č. 8, došlo by ke strašnému neštěstí!! Není to romantické?“

Anežčin praktický zrak na nějakou chvíli spočinul na obrovském křišťálovém lustru, který visel vysoko nad hledištěm jako nějaká strašlivá mořská obluda. Jeho mohutné nosné lano mizelo v šeru kdesi u stropu.

Skleněné přívěsky zacinkaly.

Anežka pocítila další nápor oné tajemné síly, již se ze všech sil pokoušela potlačit a která jí teď vysílala v krátkých záblescích do myšlenek zrádné obrazy.

„Viděla jsem už různé věci,“ řekla Anežka, „ale tohle mi fakticky připadá jako neštěstí, které jen jen čeká, aby se mohlo stát.“

„Ale ne, jsem si jistá, že je to dokonale bezpečné!“ zatrylovala Kristýna. „Je jasné, že by si tady v Opeře nedovolili něco takového zanedbat –“

Odněkud se vyvalil mocný akord a otrásl celým jevištěm. Svícen zacinkal a seshora spadl další pramínek prachu.

„Co to bylo?“ zeptala se Anežka.

„To byly varhany!! Jsou tak obrovské, že musí být umístěny za jevištěm!! Pojdme se na ně podívat!!“

K varhanům spěchali i další zaměstnanci Opery. Nedaleko se povaloval převrácený kbelík a od něj se šířila kaluž zelené barvy.

Přes Anežku se natáhl tesař a sebral z varhaníkova sedadla obálku.

„To je pro šéfa,“ řekl.

„Když přijde pošta mně,“ zachichotala se jedna z tanečnic, „pošťák většinou dvakrát zaklepe.“

Anežka zvedla hlavu. V temnotě nad její hlavou se rýsovalo několik silných lan. Měla dojem, že se tam na vteřinku mihlo něco bílého, ale vzápětí to bylo pryč.

Jen taktak bylo možné ve výšinách spatřit jakýsi stín, zapletený v lanech.

Seshora začalo pomalu kapat něco vlhkého a lepkavého a smáčelo to manuály varhan.

Lidé začínali vyděšeně hlučet, když se Anežka natáhla, namočila prst do rostoucí loužičky a přiložila prst k nosu.

„Je to krev!“ zvolal tesař.

„Je to krev, že ano?“ naléhal pobledlý hudebník.

„Krev!!“ zaječela Kristýna. „Krev!!“

To už byl ten Anežčin strašný osud – v podobných situacích si vždycky zachovala chladnou hlavu.

„Je to terpentýn,“ řekla. „Hm. Promiňte. To je špatně?“

Nahoře v provazech někdo zasténal.

„Neměli bychom ho raději sundat?“ dodala.

Kanda Odvětil byl prostý dřevorubec. Nebyl prostý, *protože* byl dřevorubec. Byl by asi prostý, i kdyby vlastnil několik vodou poháněných pil a hektary lesů. Byl jednoduše prostý od přírody.

Právě teď prostě a jednoduše skládal nějaká polena v místě, kde se cesta z Lancre napojovala na hlavní horskou cestu, a na jednu spatřil venkovský vůz, který se zaskřípěním zastavil a vyložil dvě starší dámy v černém. Každá nesla v jedné ruce koště a v druhé objemný pytel.

Dámy, jak se zdálo, se mezi sebou o něco přely. Nebyla to žádná hlasitá hádka, ale chronický spor, který už se očividně vlekl delší dobu a byl rozkryt na celý zbytek dekády.

„To by se ti líbilo, to věřím, ale jsou to *moje* tři tolary, takže nevidím důvod, proč bych *já* neměla říct, jak pojedeme.“